

INWENTARYZACJA OBIEKTÓW PRZYRODNICZYCH - GMINA ZĘBOWICE

W skład gminy wchodzi 9 sołectw:
Kadłub Wolny, Knieja, Łąka, Osiecko, Poczołków,
Prusków, Radawie, Siedliska, Zębowice

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZĘBOWICE

Gmina Zębowice (*Gemeinde Zembowitz*) to gmina wiejska w województwie opolskim, w powiecie oleskim.

Położenie geograficzne i krótka charakterystyka

Gmina Zębowice położona jest w północno - zachodniej części województwa opolskiego. Położona jest ona pomiędzy drogami krajowymi nr 11, 45 i 46. Graniczy od zachodu z gminą Turawa, od północy z gminą Olesno i Lasowice Wielkie, od południowego zachodu z gminą Ozimek, a od południowego wschodu z gminą Dobrodzień. Gminę Zębowice zamieszkuje około 4.100 osób. Gmina stanowi 9,84% powierzchni powiatu.

Struktura powierzchni Gminy Zębowice

Gmina położona jest w obrębie Równiny Opolskiej stanowiącej część Niziny Śląskiej. Ma ona powierzchnię 95,81 km², z czego na użytki leśne przypada 62 %, a użytki rolne 34 %.

GMINA ZĘBOWICE

Obszarowe formy ochrony przyrody

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie

Obszar Chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie o powierzchni 179305 ha został powołany w 1988 r. w centralnej i zachodniej części województwa opolskiego. W 1999 r. w jego zachodniej i centralnej części utworzono Stobrawski Park Krajobrazowy. Na terenie gminy Zębówice powierzchnia Obszaru Chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie wynosi 8335 ha, co stanowi 87 % ogólnej powierzchni gminy. W granicach Lasów Stobrawsko-Turawskich znalazło się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody. Niezliczona ilość cieków, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy stanowią o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych tego terenu.

Użytki ekologiczne

Łąka przy pomnikach przyrody

Użytek został ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/3/97 z dnia 12 lutego 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 4 poz. 27). Użytek ma powierzchnię 1,38 ha, jest to łąka znajdująca się w Nadleśnictwie Olesno.

Knieja

Użytek został ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/3/97 z dnia 12 lutego 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 4 poz. 27). Użytek ma powierzchnię 2,59 ha, jest to bagno śródleśne znajdujące się w Nadleśnictwie Opole – obręb leśny Krasiejów.

Pomniki przyrody

1. Dęby szypułkowe *Quercus robur* (2 sztuki) rosnące w Osiecku, oddz. 240g, nr rej. 76,
2. Dąb szypułkowy *Quercus robur* rosnący w Osiecku, oddz. 240g, nr rej. 385,
3. Dąb szypułkowy *Quercus robur* rosnący w Osiecku, oddz. 240k, nr rej. 386,
4. Klon jawor *Acer pseudoplatanus* rosnący w Osiecku, oddz. 205b, nr rej. 384,
5. Dęby szypułkowe *Quercus robur* (6 sztuk) rosnące w Radawiu, oddz. 87, nr rej. 66,
6. Dąb szypułkowy *Quercus robur* rosnący w Radawiu, oddz. 247/36, nr rej. 383,
7. Cis pospolity *Taxus baccata* rosnący w Kadłubie Wolnym w oddz. 449, nr rej. 19,

8. Miłorząb dwuklapowy *Ginkgo biloba* rosnące w Zębowicach, oddz. 468/1, nr rej. 363.

Lokalizacja chronionych roślin na terenie gminy Zębowice

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 5 gatunków roślin objętych ochroną. Są to:

1. Bobrek trólistkowy *Menyanthes trifoliata*

Jest to bylina reprezentująca rodzinę bobrkowatych *Menyanthaceae*, o długim, pełzającym, członowatym kłęczu. Licie o długich ogonkach są u podstawy pochwiasto rozszerzone, a blaszka trójlistkowa przypomina z wyglądu koniczynę. Gęsty, groniasty kwiatostan składa się z 5-łatkowych, gwiazdkowatych, różowobiałych kwiatów, z wyraźnymi, soczystymi, białymi włoskami. Jest to gatunek dość rzadki, występujący na bagnach, torfowiskach, zalewanych łąkach i w rowach. Najczęściej wchodzi w skład fitocenoz zespołu *Cicuto-Caricetum pseudocyperi*, a wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem charakterystycznym klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* i związku *Caricion lasiocarpae*, obejmującego dystroficzno-mezotroficzne zbiorowiska wąskolistnych turzyc, tworzące bardzo kwaśne torfowiska przejściowe. W województwie opolskim bobrek trójlistkowy występuje rzadko na wilgotnych łąkach, podtorfieniach i torfowiskach w rozproszeniu na terenie całego regionu. Do dzisiaj zachowane stanowiska zlokalizowane są w środkowo-wschodniej części regionu w Lasach Stobrawsko-Turawskich, okolicy Nowej Kuźni i Gogolina.

Bobrek trólistkowy *Menyanthes trifoliata*

2. Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

To bylina z rodziny widłakowatych *Lycopodiaceae*, rosnąca w cienistych, mszystych borach świerkowych i jodłowych.

Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

3. Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*

To bylina z rodziny widłakowatych *Lycopodiaceae* spotykana w suchych borach i lasach mieszanych, a także na wrzosowiskach. Wg Matuszkiewicza (2001) widłak goździsty jest gatunkiem charakterystycznym dla klasy *Nardo-Callunetea*, tj. zbiorowisk wrzosowisk i ubogich muraw bliźniczkowych. To roślina częsta w wielu regionach kraju, ale jednocześnie ustępująca ze swoich stanowisk (Rutkowski 1998). Występowanie tego gatunku w województwie opolskim ograniczone jest do borów mieszanych i borów środkowo-wschodniej części województwa w granicach Lasów Stobrawsko-Turawskich. Jedno stanowisko zostało także stwierdzone w ostatnich latach w Borach Niemodlińskich.

Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*

4. Rosiczka okrąglistna *Drosera rotundifolia*

Jest to gatunek owadożerny z rodziny rosiczkowatych *Droseraceae*, kwitnący od lipca do sierpnia. Rosiczka okrąglistna występuje zarówno na niżu, jak i w górach, na torfowiskach wysokich i przejściowych, niekiedy również na zabagnionych glebach mineralnych.

Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*

5. Bagno zwyczajne *Ledum palustre*

To zimozielony krzew, aromatycznie pachnący z rodziny wrzosowatych *Ericaceae*. Bagno zwyczajne jest częstym składnikiem borów bagiennych i torfowisk wysokich, szczególnie w pasie pojezierzy północnej Polski. Na pozostałych obszarach staje się rośliną coraz rzadszą.

Bagno zwyczajne *Ledum palustre*

Gatunki rzadkie

Na terenie gminy Zębówice występują również gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to:

1. Modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*
2. Rdestnica stępiona *Potamogeton obtusifolius*
3. Przygielka biała *Rhynchospora alba*
4. Czartawa drobna *Circaea alpina*
5. Czermień błotna *Calla palustris*
6. Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*
7. Narecznica grzebieniasta – *Dryopteris cristata*
8. Szczodrzyk czerniejący – *Lembotropis nigricans*